

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/ Kırşehir Ahi Evran University

Sağlık Bilimleri Dergisi/ Journal of Health Sciences

Cilt/Volume: 9 Sayı/Issue: 3 Yıl/Year: 2025

E-ISSN: 2791-7754

Araştırma Makalesi/Research Article

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON ÖĞRENCİLERİNİN VE FİZYOTERAPİSTLERİN MESLEKİ ETİK BİLGİ ALGILARININ ARAŞTIRILMASI

THE INVESTIGATION OF PHYSIOTHERAPY AND REHABILITATION STUDENTS' AND PHYSIOTHERAPISTS' PROFESSIONAL ETHICAL KNOWLEDGE PERCEPTIONS

Merve KURT AYDIN¹ Zuhul ABASIYANIK²

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye.

² Arş. Gör. Dr., İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye.

**Geliş tarihi/
Date of receipt:**
31 Oca 2025

**Kabul
tarihi/Date of
acceptance:**
09 Nis 2025

**Anahtar
kelimeler:** Etik,
öğrenci,
profesyonel
uygulama

Keywords:
Ethics, student,
professional
practice

**Sorumlu
yazar/Corresp
onding author:**
merveekurt93
@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de eğitim gören fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri ile mezun fizyoterapistlerin mesleki etik konusundaki bilgi düzeyi algılarının incelenmesidir. Çalışmaya 23 üniversiteden 239 fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencisi ve 85 mezun fizyoterapist katılmıştır. Katılımcıların mesleki etik hakkındaki bilgi düzeyi algıları araştırmacılar tarafından literatür taraması ile oluşturulan Fizyoterapide Mesleki Etik Bilgisine Yönelik Algı (FMEBYA) anketi ile değerlendirilmiştir. Çalışmaya 23 üniversiteden yaş ortalaması 23.68 ± 5.89 olan 324 fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencisi ve mezun fizyoterapist dahil edilmiştir. Katılımcıların FMEBYA puan ortalaması 60.48 ± 8.66 olarak bulunmuştur. Katılımcıların FMEBYA skorları eğitim düzeylerine göre karşılaştırıldığında dördüncü sınıf öğrencileri ve mezun fizyoterapistler arasında anlamlı fark olduğu gözlenmiştir (Bonferroni düzeltmesine göre $p < 0.017$). Sonuç olarak, Türkiye’de fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri ile mezun fizyoterapistlerin mesleki etik bilgi algıları genel olarak yüksek düzeyde bulunmuştur.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the perception of knowledge levels regarding professional ethics among physiotherapy and rehabilitation students and graduate physiotherapists in Turkey. The study included 239 physiotherapy and rehabilitation students and 85 graduate physiotherapists from 23 universities. The Perception of Knowledge Regarding Professional Ethics in Physiotherapy (PKPEP) questionnaire, developed by the researchers through a literature review, was used to evaluate participants' perceptions of their knowledge about professional ethics. The study included 324 physiotherapy and rehabilitation students and graduate physiotherapists from 23 universities, with an average age of 23.68 ± 5.89 . The participants' average PKPEP score was found to be 60.48 ± 8.66 . When the PKPEP scores were compared by education level, a significant difference was observed between fourth-year students and graduate physiotherapists (Bonferroni correction, $p < 0.017$). In conclusion, the perception of professional ethics knowledge among physiotherapy and rehabilitation students and graduate physiotherapists in Turkey was found to be generally high.

Atıf için/To cite: Kurt Aydın, M., & Abasıyanık, Z. (2025). Fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin ve fizyoterapistlerin mesleki etik bilgi algılarının araştırılması. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 355-370.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution NonCommercial 4.0 International License.

GİRİŞ

Etik açıdan güvenli bir bakım, dünya çapında sağlık hizmetlerinin temel hedeflerinden birisidir (Kulju ve ark., 2020). Fizyoterapi ve rehabilitasyon, sağlık hizmetlerinin ayrılmaz bileşenidir ve yalnızca teknik uzmanlık değil, aynı zamanda mesleki etiğe bağlılık da gerektirmektedir. Fizyoterapistler sıklıkla hassas popülasyonlarla ilgilendiği için etik yeterlilik önem taşımaktadır (Naamanka ve ark., 2023). Özellikle, klinik karar vermede artan klinik otonomi ve bağımsızlık, daha karmaşık etik ikilemlere ve ek etik zorluklara yol açmaktadır (Swisher, 2002; Swisher & Hiller, 2010; World Physiotherapy, 2023). Fizyoterapide etiğin rolü çok yönlüdür ve hasta özerkliğine saygı, gizlilik, bilgilendirilmiş onam ve tedavide eşitlikçi yaklaşımı kapsamaktadır (Swisher & Hiller, 2010).

Fizyoterapi ve rehabilitasyon mesleğinin öneminin giderek daha iyi anlaşılmasıyla birlikte, 20. yüzyılın başlarında etik ilkeler, bu alanın vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilmeye başlanmıştır (Ashcroft, 2005). Bununla birlikte meslek etiği raporları da yayınlanmıştır ve son yıllarda fizyoterapi mesleğinde etik ile ilgili çalışmalar artmıştır (American Physical Therapy Association, 2020; Arnal-Gómez ve ark., 2022; Kulju ve ark., 2020; Naamanka ve ark., 2023; Swisher, 2002; World Physiotherapy, 2023). Farklı ülkelerde fizyoterapist ve öğrencilerin etik bilgi ve bilgi algı düzeylerini inceleyen çalışmalar bulunmaktadır (Aguilar ve ark., 2013; Arnal-Gómez ve ark., 2022; Hammond ve ark., 2016; Kulju ve ark., 2020). Türkiye’de ulusal eğitim çekirdek programı incelendiğinde, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümleri için oluşturulan Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (FTR-UÇEP) kapsamında etik ilkeler mesleğin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir ve lisans eğitiminde etik ilkelere yer verilmektedir (Yükseköğretim Kurumu, 2016).

Fizyoterapi öğrencileri ve mezunları arasındaki etik bilgi algısını anlamak, eğitim ihtiyaçlarını belirlemek ve müfredatı geliştirmek için çok önem taşımaktadır. Önceki

alışmalar, profesyonel karar verme sürecini geliştirmek için etik konusunda sürekli eğitime duyulan ihtiyaı vurgulamıştır (Finch ve ark., 2005; Greenfield, 2007; Sturm ve ark., 2023). Bununla birlikte Türkiye’de hem öğrencilerin hem de uygulamadaki fizyoterapistlerin meslek etiğine ilişkin algılanan bilgi düzeylerini değerlendiren araştırmalar sınırlı kalmaktadır. Ancak literatür incelendiğinde Türkiye için hem fizyoterapi ve rehabilitasyon hem de hemşirelik ğrencilerinin dahil edildiği bir çalışmada öğrencilerin etik dışı davranışları algılama düzeyleri incelenmiştir. Bu alışma da fizyoterapi ve rehabilitasyon ğrencilerinin bulguları ayrı olarak sunulmamıştır (Korkmaz & Uzunses, 2019). Bu bağlamda mevcut araştırma, Türkiye’de eğitim gören fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri ile mezun fizyoterapistlerin mesleki etik konusundaki bilgi düzeyi algılarını incelemeyi amaçlamaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Mevcut alışma kesitsel bir araştırmadır.

Araştırmanın Evreni ve örnekleme

Çalışmanın evrenini Türkiye’de eğitim almakta olan fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri ve Türkiye’de eğitim alarak mezun olmuş fizyoterapistler oluştırmakta idi. Dahil edilme kriterleri, Türkiye’de fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans programlarında aktif olarak kayıtlı olmak veya Türkiye’de eğitimini tamamlamış mezun fizyoterapist olmak idi. Anketlere yanıt vermeyi engelleyebilecek bilişsel problemi olan bireyler ise çalışmadan dışlandı. Kesitsel araştırma olarak planlanan mevcut çalışmada Arnal-Gmez ve arkadaşlarının yaptığı çalışma referans alınarak örneklem büyüklüğü hesaplandı (Arnal-Gmez ve ark., 2022). Gruplar arası karşılaştırma analizinin (Gruplar arası ANOVA) uygulanacağı istatistiksel hesaplama için $B=0.90$, $\alpha=0.05$, etki büyüklüğü $f=0.40$ alınarak G* Power uygulamasında örneklem büyüklüğü hesaplandığında, her grupta minimum 24 kişi olmak üzere çalışmaya dahil edilecek toplam olgu sayısı minimum 120 bulundu, katılımcılardan %10’unun çalışmadan ayrılabilceği öngörülerek

katılımcı sayısı 132 olarak belirlendi. Çalışmaya, 23 üniversiteden dahil edilme kriterlerini sağlayan toplam 324 kişi katıldı. En yüksek katılım 150 öğrenci ve mezun ile İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nden olurken, onu 35 kişiyle Dokuz Eylül Üniversitesi, 32 kişiyle Erzurum Teknik Üniversitesi ve 27 kişiyle Amasya Üniversitesi takip etti. On dokuz farklı üniversitelerden ise toplam 80 öğrenci ve mezun çalışmaya katılım sağladı.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan tanıtıcı anket formu ve Fizyoterapide Mesleki Etik Bilgisine Yönelik Algı (FMEBYA) anketi ile toplanmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu

Yaş, cinsiyet, öğrenim gördüğü üniversite, öğrenim yılı, ailede sağlık mesleklerinde çalışan başka bir üye olup olmadığı, bölümü isteyerek seçip seçmediği, eğitim hayatında meslek etiği dersi alıp almadığı, mezuniyet sonrası fizyoterapist olarak çalışmak isteyip istemediği ve eğer istiyorsa fizyoterapinin hangi alanında çalışmayı istediği (nöroloji, pediatri, ortopedi, sporcu gibi), mezun ise fizyoterapist olarak çalışıp çalışmadığı, deneyim yılı, nerede çalıştığı (özel eğitim, klinik, devlet hastanesi vb), gibi sosyodemografik bilgiler ve meslek ile ilgili tercihleri sorgulandı.

Fizyoterapide Mesleki Etik Bilgisine Yönelik Algı Anketi (FMEBYA)

Katılımcıların mesleki etik hakkındaki bilgi düzeyi algıları araştırmacılar tarafından literatür taraması ile oluşturulan Fizyoterapide Mesleki Etik Bilgisine Yönelik Algı (FMEBYA) anketi ile değerlendirildi (American Physical Therapy Association, 2020; Arnal-Gómez ve ark., 2022; World Physiotherapy, 2023). Ankette 18 adet soru bulunmaktadır ve sorular Hiç:1, Düşük Seviyede:2, Orta seviyede:3 ve Yüksek Seviyede:4 olmak üzere 4'lü likert ile değerlendirilmektedir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama, 10 Kasım-5 Aralık 2024 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Veri toplama sürecinde, online anket öncelikle İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nde dahil edilme kriterlerini sağlayan öğrencilere ulaştırıldı, sonrasında kartopu örneklem yöntemiyle veri toplanmaya devam edilerek Türkiye'deki farklı üniversitelerde fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitimi alan öğrencilere ulaşıldı. Mezun fizyoterapistlere ise sosyal medya platformları aracılığıyla ulaşıldı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS Statistics (Version 25.0. Armonk, NY: IBM Corp.) yazılımı ile yapıldı. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ve histogram ve plotların incelenmesiyle belirlendi. Verilerin bir kısmı parametrik, diğer kısmı ise non-parametrik koşullara uygunluk göstermekte idi. Bu nedenle, her bir ölçüm için ortalama ve standart sapma ve median (25/75 çeyrekler arası açıklık) verileri sunuldu. Farklı eğitim seviyesindeki öğrenciler ve mezun fizyoterapistlerin FMEBYA puanları non-parametrik koşullar nedeniyle Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırıldı. Gruplar arasındaki post-hoc ikili karşılaştırmalar Mann-Whitney U testi kullanılarak yapıldı. Çoklu karşılaştırmaları kontrol etmek için Bonferroni düzeltmesi uygulandı. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edildi.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Mevcut çalışmanın bazı limitasyonları bulunmaktadır. Bunlardan birincisi çalışmada katılımcıların mesleki etik bilgi algıları öz bildirime dayanan anketler ile değerlendirilmiştir. Geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmış ölçekler ile birebir görüşme yöntemi ile yapılacak çalışmalar daha güçlü kanıtlar elde edilmesini sağlayacaktır. Bu çalışma, Türkiye'de eğitim almış veya almakta olan tüm fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri ile mezunlarını hedef alarak, sosyal medya ve çeşitli ağlar aracılığıyla katılımcılara ulaşmıştır. Ancak katılım belirli üniversitelerde yoğunlaştığı için her üniversiteden eşit oranda temsil sağlanamamıştır. Ayrıca, çalışmaya katılan üniversitelerdeki toplam öğrenci ve mezun sayıları kesin olarak bilinmediğinden, örneklem büyüklüğünün tüm evrene oranı tam olarak hesaplanamamaktadır.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma Helsinki Deklarasyonu Prensiplerine uygun olarak gerçekleştirilmiş olup çalışma için İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alındı (Karar numarası: 2024/17-11 Tarih: 09.10.2024). Tüm katılımcılar online anket öncesinde çalışma hakkında bilgilendirildi ve çalışmaya katılmayı onaylamaları halinde anket sorularına ilerlediler.

BULGULAR

Araştırmada katılımcıların %71.6'sı kadın olup yaş ortalaması 23.68 ± 5.89 'dur. Katılımcılar büyük oranda bölümü isteyerek seçmiş (%84.9), meslek etiği dersi almıştı (%91.4) (Tablo 1).

Tablo 1

Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri ve Mesleki Eğilimleri/Durumları

	Birinci Sınıflar (n: 52)	İkinci Sınıflar (n: 55)	Üçüncü Sınıflar (n: 62)	Dördüncü Sınıflar (n: 70)	Mezunlar (n: 85)	Tüm Örneklem
Yaş (X±SS)	20.58 ± 6.61	20.87 ± 4.20	21.61 ± 1.93	22.44 ± 1.51	29.91 ± 6.01	23.68 ± 5.89
Median (25/75 IQR)	19 (18/19.75)	20 (19/21)	21 (21/22)	22 (21/23)	30 (24.5/33)	22 (20/25)
Cinsiyet						
Kadın % (n)	63.50 (33)	65.50 (36)	80.60 (50)	71.40 (50)	74.10 (63)	71.60 (232)
Erkek % (n)	36.50 (19)	34.50 (19)	19.40 (12)	28.60 (20)	25.90 (22)	28.40 (92)
Bölümü isteyerek mi seçtiniz?						
Evet % (n)	94.20 (49)	89.10 (49)	80.60 (50)	78.60 (55)	84.70 (72)	84.90 (275)
Hayır % (n)	5.80 (3)	10.90 (6)	19.40 (12)	21.40 (15)	15.30 (13)	15.10 (49)
Meslek etiği dersi aldınız mı?						
Evet % (n)	90.40 (47)	89.10 (49)	85.50 (53)	97.10 (68)	92.90 (79)	91.40 (296)
Hayır % (n)	9.60 (5)	10.90 (6)	14.50 (9)	2.90 (2)	7.10 (6)	8.60 (28)
Çalışma durumu/Çalışma isteği						
Evet	98.10 (51)	98.20 (54)	96.80 (60)	95.70 (67)	73.00 (62)	91.05 (295)
Hayır	1.90 (1)	1.80 (1)	3.20 (2)	4.30 (3)	26.00 (22)	8.95 (29)
Deneyim yılı (X±SS)	-	-	-	-	5.97 ± 5.96	-

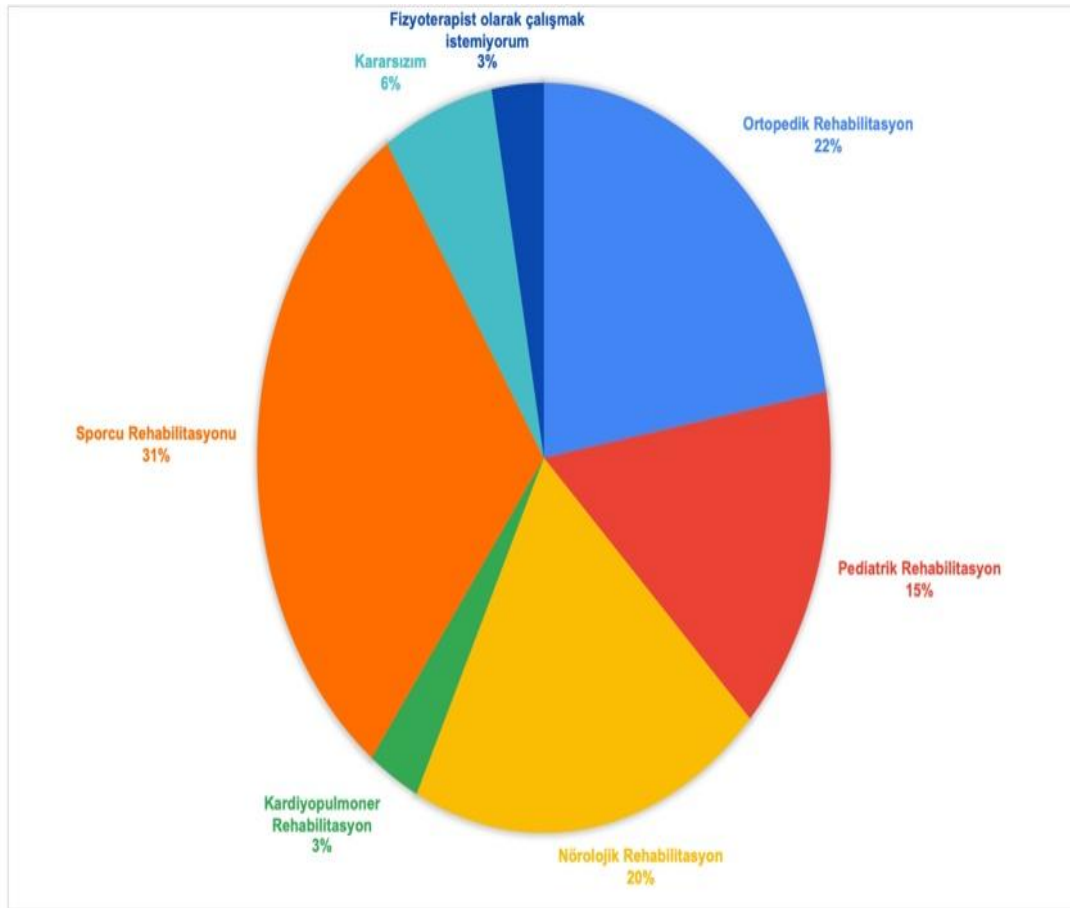
Median (25/75 IQR)	5.50 (1.00/8.75)
-------------------------------	---------------------

?: Yüzde, IQR: Çeyrekler Arası Açıklık, SS: Standart Sapma, X: Ortalama

Fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin mezun olduktan sonra çalışmak istedikleri alanlar sorgulandığında öğrencilerin en çok çalışmak istedikleri alan %31 oran ile sporcu rehabilitasyonu idi. Öğrencilerden %3'ü ise fizyoterapist olarak çalışmak istemediğini belirtti (Şekil 1).

Şekil 1

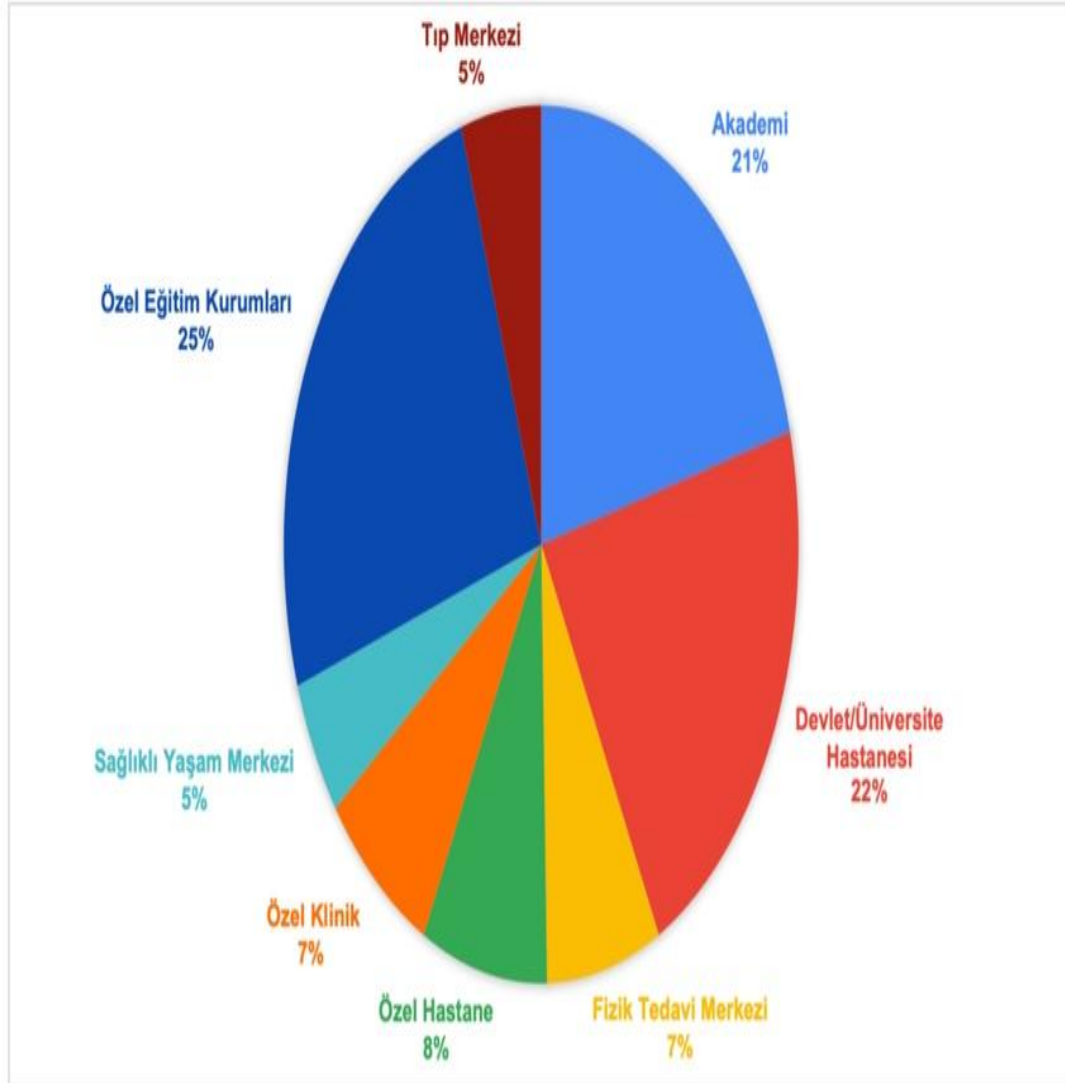
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Öğrencilerinin Mezun Olduktan Sonra Çalışmak İstedikleri Alanlar

Mezun fizyoterapistlere şimdiye kadar çalıştıkları birimler sorgulandığında %25 oran ile en çok çalışılan kurumun özel eğitim kurumları olduğu görüldü (Şekil 2).

Şekil 2

Mezun Fizyoterapistlerin Şimdiye Kadar Çalıştıkları Birimler

Fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri ve mezunlarının FMEBYA skorları incelendiğinde puanları 60.48 ± 8.66 olarak bulundu. FMEBYA madde skorları ve toplam puanı Tablo 2’de özetlendi.

Tablo 2*Fizyoterapide Mesleki Etik Bilgisine Yönelik Algı Madde ve Toplam Puanları*

	Öğrenci (X±SS)	Mezun Fizyoterapist (X±SS)	Tüm Örneklem (X±SS)
Mesleki Etik ilkelerini biliyorum.	3.39 ± 0.66	3.53 ± 0.63	3.42 ± 0.66
Etik bir mesleki performans ile yasal bir mesleki performans arasında fark olabileceğini anlıyorum.	3.29 ± 0.71	3.54 ± 0.62	3.34 ± 0.70
Ahlaki değerlerin ne olduğunu biliyorum.	3.77 ± 0.44	3.86 ± 0.35	3.79 ± 0.42
Ahlaki değerler ile ahlaki olmayan değerler arasındaki farkı biliyorum.	3.75 ± 0.46	3.80 ± 0.44	3.76 ± 0.46
Etik ve ahlak arasındaki farkı biliyorum.	3.62 ± 0.54	3.66 ± 0.54	3.63 ± 0.54
Mesleki Etik ilkelerine uymamanın sonuçlarını biliyorum.	3.39 ± 0.68	3.44 ± 0.75	3.40 ± 0.70
Fizik tedavide Mesleki Etik öğreniminde, deontolojik kuralların yanı sıra başka unsurların da olduğunu biliyorum.	3.17± 0.77	3.17± 0.92	3.17± 0.81
Meslek Etiğinin ayrılmaz boyutlarını biliyorum.	3.16± 0.76	3.33 ± 0.79	3.20 ± 0.77
Özerklik, iyilik yapma, zarar vermemek ve adalet prensiplerinin anlamını anlıyorum.	3.55 ± 0.59	3.80 ± 0.40	3.61± 0.56
Fizik tedavinin temel mesleki değerlerini biliyorum.	3.57 ± 0.55	3.83 ± 0.38	3.63± 0.53
Fizyoterapiye uygulanan Mesleki Etik ilkelerini ve Dünya Fizyoterapi Konfederasyonu tarafından açıklanan etik ilkeleri biliyorum.	3.01 ± 0.85	2.93 ± 0.89	2.99 ± 0.86
Biyoetiğin hangi alanlarda çalıştığını biliyorum.	2.80 ± 0.89	3.21 ± 0.82	2.89 ± 0.89
Mesleğin problemlerini ve etik ikilemleri analiz etmek için kullanılan yöntemleri biliyorum.	3.16 ± 0.79	2.93 ± 0.95	3.11 ± 0.83
İyi bir profesyoneli karakterize eden becerileri biliyorum.	3.40 ± 0.64	3.67 ± 0.50	3.46 ± 0.62
Etik prensipler ile davranış kuralları arasındaki farkı anlıyorum.	3.34 ± 0.63	3.37 ± 0.77	3.35 ± 0.66
Fizyoterapistlerin mesleklerini uygularken karşılaştıkları etik sorunları biliyorum.	3.39 ± 0.65	3.61 ± 0.57	3.44 ± 0.64
Fizik tedavide biyoetik ve mesleki etik arasındaki farkı anlıyorum.	2.86 ± 0.90	3.09 ± 0.85	2.91 ± 0.89
Fizik tedavi alanında bir etik sorun, etik bir ikilem, ahlaki bir stres durumu, ahlaki bir baştan çıkarma durumu ve bir sessizlik durumu arasındaki farkı ayırt edebilirim.	3.37± 0.66	3.36± 0.84	3.36 ± 0.70

FMEBYA TOPLAM	59.99±8.63	62.13 ± 8.64	60.48±8.66
---------------	------------	--------------	------------

FMEBYA: Fizyoterapide Mesleki Etik Bilgisine Yönelik Algı, SS: Standart Sapma, X: Ortalama

Katılımcıların meslek etiği bilgi algı skorları eğitim düzeylerine göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulundu ($p<0.05$, Tablo 3). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığı incelendiğinde ise dördüncü sınıf öğrencileri ve mezun fizyoterapistler arasında anlamlı fark olduğu gözlemlendi (Bonferroni düzeltmesine göre $p<0.017$, Tablo 3). Meslek etiği bilgi algı skorları arasında cinsiyet, bölüme gönüllü olarak gelme ve meslek etiği dersi alma durumlarına göre anlamlı bir farka rastlanmadı ($p>0.05$, Tablo 3).

Tablo 3.

Katılımcıların Mesleki Etik Bilgi Algılarının Eğitim Düzeyi, Cinsiyet, Bölüme Gönüllü Olarak Gelme ve Meslek Etiği Dersi Alma Durumlarına Göre Karşılaştırılması

		FMEBYA		p
		X±SS	Median (25/75 IQR)	
Eğitim düzeyi	Birinci sınıf	59.76 ± 8.69	61.00 (54.00/67.00)	0.010 ^a
	İkinci sınıf	62.62 ± 9.27	64.00 (54.00/69.00)	
	Üçüncü sınıf	61.65 ± 6.97	62.50 (55.00/68.00)	
	Dördüncü sınıf ^c	57.41 ± 8.91	57.00 (51.75/66.00)	
	Mezun fizyoterapist	62.13 ± 8.64	64.00 (56.50/70.00)	
Cinsiyet	Kadın	60.56 ± 8.50	62.00 (54.00/68.00)	0.895 ^b
	Erkek	60.29 ± 9.09	62.50 (53.00/68.00)	
Bölümü isteyerek mi seçtiniz?	Evet	60.41 ± 8.57	62.00 (54.00/67.00)	0.661 ^b
	Hayır	60.85 ± 9.26	63.00 (54.00/69.50)	
Meslek etiği dersi aldınız mı?	Evet	60.46 ± 8.78	62.00 (54.00/68.00)	0.983 ^b
	Hayır	60.70 ± 7.42	63.00 (57.00/65.00)	

a: Kruskal Wallis testi, b: Mann Whitney U testi, IQR: Çeyrekler Arası Açıklık, SS: Standart Sapma, X: Ortalama, c: Bonferroni düzeltmesine göre mezun fizyoterapist grubuna göre anlamlı olan grup ($p<0.017$)

TARTIŞMA

Türkiye’de eğitim gören fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri ile mezun fizyoterapistlerin mesleki etik konusundaki bilgi düzeyi algılarını incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, katılımcıların algılanan etik bilgi puanları maksimum 72 üzerinden 60.48±8.66 olarak bulunmuştur. Dördüncü sınıf öğrencileri ile mezun fizyoterapistler arasında algılanan etik bilgi puanlarında anlamlı bir fark bulunurken, birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri ile

mezunlar böyle bir fark gözlenmemiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun mesleki etik dersi almış olduğu görülmüştür. Etik bilgi algısında cinsiyete, bölümün gönüllü olarak seçilmesine veya daha önce mesleki etik dersi alınma durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Türkiye’de gerçekleştirilen bir tez çalışmasında fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin en çok çalışmak istediği bölümler genel fizyoterapi, pediatri, sporcu, nöroloji ve ortopedi olarak bulunmuştur (Yinanç, 2022). Mevcut çalışmada da benzer şekilde pediatri, sporcu, nöroloji ve ortopedi öğrencilerin en çok çalışmak istediği alanlar olarak bulunmuştur.

Arnal-Gómez ve arkadaşları, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin mesleki etik bilgi algılarını inceledikleri çalışmalarında, farklı eğitim yıllarındaki öğrenciler arasında anlamlı bir fark tespit etmiştir. Çalışmada, etik bilgi algısı en düşük olan grup birinci sınıf öğrencileri, en yüksek olan ise ikinci sınıf öğrencileri olarak bulunmuştur. (Arnal-Gómez ve ark., 2022). Kulju ve arkadaşları ise fizyoterapistleri, dahil ettikleri çalışmalarında fizyoterapistlerin büyük oranda kendilerini etik açıdan yeterli bulduklarını tespit etmiştir (Kulju ve ark., 2020). Yine fizyoterapistlerin dahil edildiği çok uluslu bir çalışmada, fizyoterapistlerin büyük çoğunluğunun etik kurallara uygun davranması gerektiğini düşündüğü belirtilmiştir. Ayrıca, etik kurallara uyumun yalnızca bu kuralları ve kodları bilmekle sağlanamayacağını, bunun ötesinde bir anlayış gerektirdiğini belirtmişlerdir. Çalışma sonuçları, fizyoterapistlerin büyük çoğunluğunun etik kurallar hakkında bilgili olduklarını ve bu konuda kendilerini yeterli hissettiklerini ortaya koymuştur (Sturm ve ark., 2023). Mevcut çalışmada Arnal-Gómez ve arkadaşlarının sonuçları ile benzer şekilde gruplar arasında anlamlı fark olmamakla birlikte etik bilgi algı skoru en yüksek olan grup ikinci sınıflar olmuştur. Öte yandan Arnal-Gómez ve arkadaşları etik bilgi algısı en düşük grubu birinci sınıflar olarak bulmuştur ve bu durumun eğitimin ilk senesinde mesleki konulara çok değinilmemesinden kaynaklanabileceğini belirtmişlerdir. Mevcut çalışmada, birinci sınıf öğrencilerinin mesleki etik bilgi algı düzeyleri ile diğer sınıflardaki öğrencilerin etik bilgi algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark

gözlemlenmemiştir. Bu durumun birinci sınıfların mevcut durumda mesleki etik dersi almış olmalarından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Tablo 1’de birinci sınıfların büyük oranda meslek etiği dersi aldım seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Öte yandan meslek etiği dersi almayan bireylerin büyük çoğunluğunun mezun fizyoterapistler grubunda olduğu görülmektedir. Bu durum, sürekli güncellenen ve geliştirilmeye çalışılan FTR-UÇEP programının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Mesleki etik konusuna verilen önemin artmasıyla, fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin meslek etiği dersi almalarının büyük oranda sağlandığı görülmektedir. Mevcut çalışmada literatür ile uyumlu şekilde fizyoterapistlerin kendilerini mesleki etik bilgi algısı konusunda yeterli hissettiği görülmektedir.

Bu çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerinin mesleki etik bilgi algı düzeyleri fizyoterapistlere göre daha düşük bulunmuştur. Dördüncü sınıf öğrencilerinin etik bilgi algısının fizyoterapistlere göre anlamlı şekilde düşük olmasının nedeni, Sturm ve arkadaşlarının çalışmalarında vurgulanan etik kurallara uyumun yalnızca bu kuralları bilmekle sınırlı olmayıp, daha derin bir anlayış gerektirmesiyle açıklanabilir (Sturm ve ark., 2023). Anlamlı farkın, dördüncü sınıf öğrencilerinin klinik staj yılında hem klinik bilgileri hem de etik bilgileri eş zamanlı olarak pratiğe dökmeye yaşadıkları zorluklardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Klinik uygulamalarda etik ilkelerin yerleştirilmesi ve pratiğe dökülmesinin, teorik bilgilerin ötesinde daha fazla deneyim ve zaman gerektirmesi, dördüncü sınıf öğrencilerinin etik bilgi konusunda kendilerini yetersiz hissetmelerine neden olmuş olabilir. Bu durumun dördüncü sınıf öğrencilerinin etik bilgi algılarının düşük olmasına neden olmuş olabileceği düşünülmektedir (Delany, 2012). Kulju ve arkadaşları, yaptıkları çalışmada, kadınların erkeklere göre ve meslek etiği eğitimi alanların almayanlara göre mesleki etik bilgisi açısından daha yeterli hissettiğini belirtmiştir (Kulju ve ark., 2020). Mevcut çalışmada ise kadınlar ve erkeklerin etik bilgi algıları arasında farka rastlanmamıştır. Bu durum, yaşanan ülkenin kültürünün etik algılar üzerindeki

etkisinden kaynaklanıyor olabilir. Öte yandan mesleki etik dersi alan ve almayan bireyler arasında farka rastlanmaması sebebi ise mesleki etik dersi almayan kişilerin çoğunluğunun mezun fizyoterapistler olması olabilir. Türkiye’de mesleki etik dersi 2000’li yıllardan sonra FTR-UÇEP içine dahil edilmiştir. Bu durum, mesleki etik dersi almayan fizyoterapistlerin daha fazla mesleki deneyime sahip fizyoterapistlerden oluşmasına yol açmıştır. Mevcut çalışmanın bulguları, örgün eğitimin bir temel oluştursa da klinik deneyimin etik yeterliliğin şekillenmesinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, Türkiye’de fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri ile mezun fizyoterapistlerin mesleki etik bilgi algıları genel olarak yüksek düzeyde bulunmuştur. Çalışma, özellikle dördüncü sınıf öğrencileri ile mezun fizyoterapistler arasında etik bilgi algısında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Mesleki etik dersi almış katılımcıların çoğunluğunun etik bilgi algısının yüksek olduğu görülmüştür. Cinsiyet ve mesleki etik dersi alma durumunun etik bilgi algısı üzerinde anlamlı bir etkisi görülmemiştir bu bağlamda kafa karıştırıcı faktörlerin de inceleyeceği gelecek çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Mevcut çalışma Türkiye’de eğitim almış olan fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin mesleki etik bilgi algılarını inceleyen ilk çalışmadır ve gelecekteki daha güçlü metodolojik tasarımlar için temel oluşturması hedeflenmektedir.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Araştırmanın yürütülebilmesi için İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu’ndan 09.10.2024 karar tarihi ve 2024/17-11 karar numarası ile izin alınmıştır.

YAZAR KATKI ORANI

Fikir/kavram: MKA, ZA; Tasarım: MKA, ZA; Veri toplama: MKA, ZA; Veri işleme: MKA, ZA; Analiz ve/veya yorum: MKA, ZA; Kaynak tarama: MKA, ZA; Makalenin yazımı: MKA, ZA; Eleştirel inceleme: MKA, ZA.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

FİNANSAL DESTEK

Herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

HAKEM DEĞERLENDİRMESİ

Dış bağımsız.

KAYNAKLAR

- Aguilar, A., Stupans, I., Scutter, S., & King, S. (2013). Exploring the professional values of Australian Physiotherapists. *Physiotherapy Research International*, 18(1), 27–36. <https://doi.org/10.1002/pri.1525>
- American Physical Therapy Association. (2020). *Code of Ethics for the Physical Therapist*. <https://www.apta.org/siteassets/pdfs/policies/codeofethics06-20-28-25.pdf>
- Arnal-Gómez, A., Muñoz-Gómez, E., Espí-López, G. V., Juárez-Vela, R., Tolsada-Velasco, C., & Marques-Sule, E. (2022). Professional values and perception of knowledge regarding professional ethics in physical therapy students: A STROBE compliant cross-sectional study. *Medicine*, 101(35), e30181. <https://doi.org/10.1097/MD.00000000000030181>
- Ashcroft, R. (2005). Medical ethics: a case based approach. *Journal of Medical Ethics*, 31(7), e10–e10. <https://doi.org/10.1136/jme.2002.002659>
- Delany, C. (2012). The role of clinical ethics consultations for physical therapy practice. *Physical Therapy Reviews*, 17(3), 176–183. <https://doi.org/10.1179/1743288X12Y.0000000009>
- Finch, E., Geddes, E. L., & Larin, H. (2005). Ethically-based clinical decision-making in physical therapy: process and issues. *Physiotherapy Theory and Practice*, 21(3), 147–162. <https://doi.org/10.1080/09593980590922271>

- Greenfield, B. (2007). The Role of emotions in ethical decision making: implications for physical therapist education. *Journal of Physical Therapy Education*, 21(1), 14–21. <https://doi.org/10.1097/00001416-200701000-00003>
- Hammond, R., Cross, V., & Moore, A. (2016). The construction of professional identity by physiotherapists: a qualitative study. *Physiotherapy*, 102(1), 71–77. <https://doi.org/10.1016/j.physio.2015.04.002>
- Korkmaz, S., & Uzunes, N. (2019). Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin, sağlık sektöründe yaşanan etik dışı davranışları algılama düzeylerinin araştırılması. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 5(2), 126–138.
- Kulju, K., Suhonen, R., Puukka, P., Tolvanen, A., & Leino-Kilpi, H. (2020). Self-evaluated ethical competence of a practicing physiotherapist: a national study in Finland. *BMC Medical Ethics*, 21(1), 43. <https://doi.org/10.1186/s12910-020-00469-3>
- Naamanka, K., Suhonen, R., Tolvanen, A., & Leino-Kilpi, H. (2023). Ethical competence - exploring situations in physiotherapy practice. *Physiotherapy Theory and Practice*, 39(6), 1237–1248. <https://doi.org/10.1080/09593985.2022.2039817>
- Sturm, A., Roth, R., & Ager, A. L. (2023). Views of physiotherapists on factors that play a role in ethical decision-making: an international online survey study. *Archives of Physiotherapy*, 13(1), 3. <https://doi.org/10.1186/s40945-022-00157-y>
- Swisher, L. L. (2002). A retrospective analysis of ethics knowledge in physical therapy (1970–2000). *Physical Therapy*, 82(7), 692–706.
- Swisher, L. L., & Hiller, P. (2010). The Revised APTA Code of Ethics for the Physical Therapist and Standards of Ethical Conduct for the Physical Therapist Assistant: Theory, Purpose, Process, and Significance. *Physical Therapy*, 90(5), 803–824. <https://doi.org/10.2522/ptj.20090373>

World Physiotherapy. (2023). *Ethical Principles and the Responsibilities of Physiotherapists and Member Organisations*. <https://world.physio/policy/ps-ethical-responsibilities-and-principles>

Yinanç, S. B. (2022). Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencileri ve fizyoterapistler arasında kanıta dayalı uygulamaya yönelik bilgi, tutum ve engeller. (Yayın no. 740126). [Yüksek Lisans Tezi, T.C. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Yükseköğretim Kurumu. (2016). *Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Çekirdek Eğitim Programı*. <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/ulusal-cekirdek-egitimi-programlari>